

SASTANAK U MINISTARSTVU ZDRAVLJA S UDRUGOM RODITELJI U AKCIJI - RODA I UDRUGOM OSOBA S PROBLEMOM NEPLODNOSTI - BETA

Kao prvu točku od spornih pitanja vezanih za Zakon o medicinski pomognutoj oplodnji ili njegovu provedbu predstavnice su pacijenata iznijele **članak 58.** Zakona u kojem se zakonodavac obavezao uspostaviti Državni registar i propisane pravilnike u roku od 6 mjeseci od stupanja Zakona na snagu. Iako je Zakon stupio na snagu prije 7 mjeseci, pravilnici do danas nisu doneseni niti je oformljen Državni registar, zbog čega je rad bolnica i klinika netransparentan s obzirom na podatke o uspješnosti, broju provedenih postupaka i sl. Predstavnicima Ministarstva naglasili su da je **Pravilnik o Državnom registru**, kao i neki drugi pravilnici, poslani na usuglašavanje u Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, dok je drugi problem s Državnim registrom proces informatizacije i manjak ljudskih resursa. Predstavnicima Ministarstva obavezali su se da će Udruge obavijestiti o daljnjim procesima vezanim za Državni registar, dok će udruga Roda tražiti podatke od Ministarstva vezane za uspješnost klinika i ostalih podataka koji se za sada vode ručno.

Predstavnice pacijenata i pacijentica upozorili su na **liste čekanja** na postupak IVF/ICSI u većini državnih bolnica. gdje se u prosjeku čeka od 4 mjeseca pa do godine dana, što je predugo i kontraproduktivno razdoblje posebice s obzirom na ženino fertilno razdoblje, s čime su se složili svi prisutni. Predstavnice pacijenata i pacijentica su, vezano za taj problem, još jednom iznijele prijedlog koji su već prije uputile ministru zdravlja, a to je da se privatnim poliklinikama omogući sklapanje ugovora s HZZO-om, a u svrhu smanjivanja liste čekanja. U nedavno objavljenom Natječaju za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja za razdoblje od 1. travnja do 31. prosinca 2013. godine nije predviđena mogućnost da se djelatnost pod šifrom humane reprodukcije dodijeli privatnim klinikama, iako su dvije poliklinike u protekle dvije godine imale takav ugovor. Prema riječima ravnatelja HZZO-a, tu se nije ništa promijenilo jer, sukladno čl. 6. Odluke o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja, ministar može takve ugovore dodjeljivati privatnim poliklinikama gdje se zbog dugih lista čekanja za tim ukaže potreba (npr. na nekom geografskom području za točno određeni broj postupaka dok se on ne izjednači s ostalim listama čekanja na području RH). Predstavnice pacijentica i pacijenata su inzistirale na tome da se sklapanje ugovora s HZZO-om omogući svim privatnim klinikama koje zadovoljavaju uvjete, kako odabir klinika ne bi bio netransparentan kao u proteklom razdoblju. Dogovor je da će se Roda u dogledno vrijeme ponovo obratiti HZZO-u vezano za mogućnost proširenja postupaka na teret HZZO-a u privatnim poliklinikama.

Otvorena je i tema **donacija spolnih stanica**. Prema riječima ravnatelja HZZO-a, veliki se dio novca izdvaja za postupke koji se odrađuju izvan HR, primjerice u Češkoj, jer u Hrvatskoj još uvijek ne postoje banke sperme i jajnih stanica. Nažalost, nitko od prisutnih nije mogao odgovoriti kada bi se u Hrvatskoj mogla otvoriti banka spolnih stanica, a jedan od prijedloga za rješenje za smanjenje troškova je i razmatranje uvoza doniranih gameta na obostranu korist i pacijenata i HZZO-a.

Postavljeno je i pitanje **anestezije** prilikom punkcije oocita. Predstavnice pacijenata i pacijentica istaknule su da je Hrvatsko društvo za ginekološku endokrinologiju i humanu reprodukciju izdalo postupnik u kojem je navedeno da je pri aspiraciji oocita anestezija obavezna kao standard, a svi su se prisutni složili da to treba i omogućiti.

Predstavnice pacijenata i pacijentica također su iznijele stav da je **ovjera potpisa** kod javnog bilježnika oba partnera prije svakog postupka medicinski potpomognute oplodnje diskriminirajuća, s čime se složila većina sudionika u razgovoru, osim članice Nacionalnog povjerenstva, koja je branila takav pristup zbog pravne sigurnosti, tj. zaštite

prava djeteta i zaštite prava očinstva pozivajući se na Obiteljski zakon. Pacijentice su još jednom naglasile da je takva praksa ovjeravanja potvrda kod javnog bilježnika nepotrebna te jedinstvena u Europi, tim više što je navedeno pitanje već regulirano upravo citiranim Obiteljskim zakonom. Zaključak je da se o ovom pitanju treba dodatno savjetovati s pravnom strukom.

Upozoreno je i na izdavanje **lijekova** kojima je istekao rok trajanja. Predstavnici Ministarstva naglasili su da se svaki takav slučaj može i treba prijaviti službi HZZO-a. (moguća je i anonimna prijava).

Skrenule smo pozornost i na rad, tj. nerad pojedinih MPO-odjela **vikendima** te smo upućene da se obratimo ravnateljima pojedinih bolnica jer su oni odgovorni za organizaciju rada svojih odjela.

Zbog različitih **definicija** stimuliranog postupka i u njima upotrijebljenih lijekova (sa i bez „štoperice“, klomifeni i sl.) zaključeno je da treba ujednačiti praksu da bi Zakon funkcionirao na najbolji mogući način te da se mora točno definirati što ulazi u stimulirani postupak o čemu bi „struka“ trebala donijeti svoje mišljenje.

Naglasile smo da je Hrvatska po raznim potvrdama koje treba ovjeriti javni bilježnik, kao i po oplodnji maksimalno 12 jajnih stanica, jedinstvena u Europi. Ponovo smo inzistirale na izmjeni Zakona u smislu mogućnosti **oplodnje svih jajnih stanica** dobivenih u postupku, jer je takva praksa svugdje u svijetu i jer se u protivnom kontinuirano zakida određeni broj pacijentica i pacijenata s određenim dijagnozama. Dodatni argument je bio da i ESHRE (Europski društvo za humanu reprodukciju i embriologiju), a na temelju najopsežnije ikada provedene studije, koja je obuhvatila 400.000 ciklusa i IVF-postupaka i pokazala da je optimalan broj jajnih stanica za uspješan IVF 15., podržava oplodnju većeg broja stanica.

Vežano uz pacijentice od **42+** godina rečeno je da zasigurno vrijede iznimke koje liječnik može primiti i obaviti IVF-postupak na račun državnog proračuna. Udruga Roda tražit će na uvid i reviziju dokument iz kojeg je to vidljivo. Predstavnice pacijenata i pacijentica istaknule su da je **dobna granica od 42 godine** vjerojatno ionako preniska te da bi ju, sukladno novim praksama u svijetu, trebalo podići na 45 godina. Time bi se i ženama koje nemaju zadovoljavajuću rezervu jajnih stanica, a vrlo često se na donaciju odlučuju u kasnijoj dobi, tek nakon što iscrpe sve druge mogućnosti liječenja, postupak s doniranim gametama na teret državnog proračuna omogućio do navedene dobi.

Vežano uz **čl. 16.** Zakona o medicinskoj oplodnji i izvanbračne zajednice te različite **potvrde** koje je treba ovjeriti, a koje pacijentice smatraju diskriminirajućim, ravnatelj HZZO-a je predložio da se za takva pitanja obratimo pučkom pravobranitelju.

Udruga Roda je već dostavila sva pitanja koja smatra diskriminirajućima pravobranitelju,, no smatramo da je i zakonodavac dužan regulirati ta pitanja posebnim propisom ili uputom za postupanje.

Udruga Beta postavila je i pitanje **surogat-majčinstva** za čije se zakonsko uređenje zalaže. Nažalost, istaknuto je da je naše društvo još uvijek nedovoljno zrelo za takva rješenja.

Predstavnica **Koalicije udruga u zdravstvu** zamolila je sve prisutne za povratnu informaciju vezanu za ovaj sastanak. Udruga Roda će tu priliku iskoristiti kako bi još jednom, pisanim putem, kratko istaknula probleme o kojima je raspravljano te predložila rješenja koja smatra potrebnima. Na kraju sastanka svi prisutni su se složili se da je ovaj Zakon ipak bolji od prethodnoga, ali da još uvijek ima dosta prostora za njegovu optimizaciju na obostranu korist i pacijenata/pacijentica i zakonodavca.

([Izvor](#))

[Izvešće iz ministarstva](#)